

10. Ido

10.1. La aŭtoro

Louis Couturat [lui kutyra] (1868–1914) estis la ununura filo de burgundano Joseph-Alexandre Couturat, kiu transloĝiĝis al Parizo por ebligi al sia filo gimnaziajn kaj universitatajn studojn. Tiu jam en gimnazio ricevis 34 premiojn, ekz. en 1885 pri filozofio, fiziko, kemio, natursciencoj kaj matematiko. Li interesiĝis pri antikvaj arto kaj literaturo kaj speciale pri filozofio. Post tri jaroj en „L'École Normale Supérieure“, unu el la plej prestiĝaj universitatoj en Eŭropo, li en 1890 atingis „agrégation“ (instrukapablon) en la fako filozofio kaj ricevinte premion Garnier pri filozofio li transiris al studoj pri matematiko, kiujn li finis per licenco en 1892. Sekve li okupiĝis pri filozofio de Lukrecio kaj Platono, verkis latinan tezon pri platonaj mitoj, publikigis artikolon pri antikva greka skulpto-arto kaj kunlaboris en la revuo „Revue de métaphysique et de morale“. En 1894 li ricevis postenon en la Universitato de Tuluzo kaj en 1896 li defendis siajn latinan kaj francan doktortezojn en la Sorbono. Lia 667-paĝa tezo „L'infini mathématique“ (Infinito en matematiko) famigis lin kaj ebligis al li daŭrigi matematikajn esplorojn en Parizo, kun dujara paŭzo por instrui filozofion kaj matematikon en Caen. Ekde 1900 li dediĉis sin al la Monadologio de Leibniz, kies ĉefaj ideoj estis publikigitaj en diversaj fragmentaj eldonaĵoj. Couturat opiniis, ke la metafiziko de Leibniz plene dependas de lia logiko: por konfirmi tion, li serĉis nepublikigitajn manuskriptojn de Leibniz en la reĝa biblioteko en Hannover kaj eldonis du grandajn verkojn (en 1901 „La logique de Leibniz“ kaj en 1903 „Opuscules et fragments inédits de Leibniz“, kiuj havis senperan influon al interlingvistika laboro de Giuseppe Peano). Krome li eldonis kaj komentis „Principes des mathématiques“ de Bertrand Russell kaj verkis enkondukon en la boolean algebron „Algèbre de la logique“. En 1905, Couturat estis invitita de profesoro Henri Bergson instrui logikon kaj filozofion en Collège de France.

La ideoj de Leibniz pri la universala lingvo direktis lian intereson al artefaritaj helplingvoj, kies konstruado estis tiam floranta. Lia kolego *Léopold Leau* [léopol lo] (1868–1943), profesoro pri matematiko en la Universitato de Nancy, verkis en 1900 broŝuron „Une

Figuro 10.1: Louis Couturat

Figuro 10.2: la flago de Ido